

Framhald av síðu 6

føroyingar eru, sita teir ikki hendur í favn og hugsa um tann tosk og ta hýsu, sum ikki finst, men royna at fiska onnur fiskasløg, og hefur hetta tey seinastu árin verið upsi, kongafiskur og blálonga. Upsin hevur havt yvirvágin í nøgd. Tað eru serliga partrolararnir ið fiska upsa.

Søluúrlitini av upsanum tey seinastu árin hevur verið so sum so. Langnese Iglo í Týsklandi er og hevur verið okkara størsti avtakari, og hevur tá ið hann ikki er nøgdur við prisin, sent okkum stórar reklamatióinir upp á hálsin. Lat tað verða sagt beinanvegin, at nakrar av reklamatióinunum hava verið upp á sitt pláss.

Hini bæði fiskasløgin, kongafiskur og blálonga, sum tað sær út til, at tað skal fiskast meira og meira av, um okur sum tjóð skulu eksistera fram-yvir, er tað púra einki søluarbeiði gjørt fyri. Tað hevur verið soleiðis til árið 1986, at hesi fiskasløg hava so gott sum selt seg sjálfvan, tí nøgdin, ið fiskað varð, var ikki størri enn tað, ið týskarar og fransmenn kláraðu at eta. Eftirspurningurin í 1985 var stórur eftir kongafiski, tað kom til sjóndar, við at prisin fór frá 3.20 DM per kilo flak til 6.90 DM uttan at tað var neyðugt at gera nakað stórvegis søluarbeiði.

So blivu fleiri og størri skip bygd og keypt til at veida á djúpum vatni, og nøgdin, ið fiskað bleiv, varð sjálvandi størri, og skal ein trúgva útvarpinum, sær tað út til at enn fleiri og nógv dýrari skip koma at troyta hesi fiskasløg, so aðrir enn okkara sølulið trúgva upp á, at tað man vera ein framtíð ið at veida og selja kongafisk og blálongu.

Tíðliga í 1986 boðaði Føroya Fiskasøla frá, at tað var vónleyst at selja kongafisk, og meintu teir helst við Týskland og Frakland, tí hesi lond fingur vegna dollarfall og tolllækkar onnur bilgari fiskasløg, ið kundu fáast í staðin fyri kongafisk og blálongu. Hesi fiskasløg fingur teir lutvist frá Suð-amerika og Canada. Tað visti seg tibetur ikki at vera rætt; aftur hesa ferð sviku marknaðarkanningarnar hjá Føroya Fiskasølu, tí prógv hava vist, at tað hevur borið til at selja kongafisk, bæði í Týsklandi og Fraklandi.

Og nú koma vit til kjarnan.

Okkara søluapparat hevði ongur aðrar streingir at spæla upp á, uttan Týskland og Frakland, tað fanst eingin alternativur marknaður til kongafisk, hetta hevur man so roynt

at bét upp á í 1986 við at royna at selja til Ísrael, USA, Japan og Korea. Tað er bara ov seint, vit blivu tiknir á kattabóli, sum man sigur, vit áttu at verið skjótari á sjóvarfallinum, og ikki latið okkum taka so, av tí at ein ella tveir marknaðir minka um teirra keyp av ávisum fiskasløgum.

So kemur spurningurin, hvat gera vit fyri at sovordid ikki endurtekur seg?

Íslendingarnir valdu at gera tvær fiskasølur, ið arbeiða sjálvstøðugt, altso royna hvør sær at røkka hægst møgulega sølupris. Eg haldi at vit eiga at gera tað sama. Tvær fiskasølur, ið limirnir eiga og frítt kunnu selja til hvørjar, teir vilja. — Tær skulu kappast við hvørja aðra, og eg haldi, at onnur átti at ligið til dæmis í Danmark, fyri at vera í betri sambandi við Felagsmarknaðin.

Eitt liggur ið hvussu so er púra greitt, tær skulu vera økonomiskt óbundnar av hvørji aðrari og hava hvør sin stjóra, ið hvør í sinum lagi hevur ábyrgd yvir fyri starvsnevnd og umboðsnevnd.

Mini sjónarmið eru bygd upp á, at kapping fremur søluarbeiðið, tí bert við einum super søluarbeiði kunnu vit fáa hækkað prisin á til dæmis kongafiski frá at vera tað hann er idag, 1,55 kr. pr. kg. til 3 DM ella til 11 krónur sum fæst fyri hann í Týsklandi idag.

Í 1985 vóru miðalavrokningarprisinir í hesum londum fylgjandi:

	kr./kg.
Føroyum	1.96
Íslandi	3.95
Norra	4.02
Týsklandi	8.86

(Tað at Ísland hevði 2.0 kr. hægri pris enn vit er katastrofalt).

Keldurnar aftanfyrir hesar prisir eru Ráfiskagrunnurin, blaðið Ægir, Norges råfiskelag, Marknaðurin í Bremerhaven.

Ikki nóg mikið við at 1985-prisir hava verið so høgir. Frá álitandi keldum í Týsklandi havi eg fingið at vitað, at miðalprisin hevur ongantíð verið so høgur sum í 1986.

At seta á stovn tvær fiskasølur, ið kappast við hvørja aðra, er so eftir minum tykki ein loysn upp á at fáa ráfiskaprisin upp.

Ein annar tanki kundi verið at sett á stovn upphóðshelli í Føroyum, har skipini á upphóðssølu kundu selt allan sin fisk, men hesin tanki haldi eg ikki letur seg realisera vegna okkara geografisku fjarstöðu, og tað at vit eru 17 oyggjar. Tað verður ógvuliga trupult at sam-

skipa upphóðssølurnar í Føroyum.

So koma vit til ta nógva umræddu foreldringina av okkara fiskavörum, sum so gott sum onki er gjørt við enn. Tað er av avgerandi týðningi fyri fiskivinnuna, at vit fara at framleiða fiskavörur beinleiðis til brúkaran. Í dag er okkara mest foreldrað vora fimm pundstoskur og hýsa til USA. Vit eru komnir alt ov stutt á hesum øki og hongur hetta helst saman við, at alt initiativ viðvíkjandi sølu av hesi framleiðslu skal koma frá fiskasøluni, og tað sær ikki út til at tróta við initiativum. Tað eru flakavirkir í Føroyum, sum sjálv hava roynt at góðska fiskavörur; men tað sær ikki út til at eydnast væl, mest tí at ov litil áhugi er frá okkara søludeild. Teir siga, at til dæmis paneraður kongafiskur kann ikki seljast, og so kann hann ikki!

Tað er ikki bert søluliðið, ið skal syrgja fyri, at ráfiskaprisurin verður hægri, spurningurin um virkni eru nóg effektiv, skal eisini viðgerast. Um vit fyrst hyggja at tí teknisku útgerðini, so haldi eg, at sjálvandi kann okkurt altíð gerast betur, men sum heild meini eg, at tey føroysku flakavirkini eru tey best tekniskt útgjördu í Europa.

So er tað tann menniskjansligi parturin. Arbeiða vit líka skjótt sum aðrastaðni í Europa innan fiskivinnuna? Hetta er ein ógvuliga torførur spurningur at svara uppá, tí her má ein hugsa um livihátt og líknandi. Ert tú vanur við at arbeiða á fabrikk. Føroyingar liva ein sokallaðan handverkara livihátt, og ikki ein fabrikkshátt, soleiðis at skilja, at vit taka tað ikki so tungt við minuttum og sekundum, sum tey gera aðrastaðni í Europa, og eru tí helst ikki líka effektiv.

Eitt lítið dæmi: Verður rópt grindaboði í eini bygd við einum flakavirki, verður flakavirkið avfólkað hóast nógvr ella eingin fiskur er inni, tað er heilt óhugsandi, at eitt líknandi fyrirbrigdi kundi

hent í til dæmis Danmark, at eitt av størstu virkjum í Danmark bleiv avfólkað, tí eitt ella annað sum líkist grindaboðum hendi.

Nú skal tað ikki skiljast soleiðis, at eg ætli at broyta livihátt, tað er als ikki ætlað, bert verður hetta tikið fram, tá ið vit tosa um at fáa mest møgulegt burtúr, tí sjálvt um vit ikki eru líka effektiv á

hesum øki sum aðrastaðni, so ger hetta ikki so nógv, tí hetta er so litil partur av roknistykkinum. Eisini kann setast ein stórur spurningur við, um vit í heila tikið ynskja at liva á annan hátt enn vit gera í dag, fiskaprisur ella ikki fiskaprisur. Livid er ikki bara fiskur.

Fyri at gera virkir og harvið eisini søluliðið meira kappingarhugað

haldi eg, at vit eiga at broyta útrokningina í ráfiskagrundinum soleiðis, at virkni við at gera eitt gott arbeiði, kunnu útvega sær ein vinning, men eisini um tey ikki arbeiða so væl, mugu taka eitt møgulegt tap. Hvussu hetta í veruleikanum kann gerast, veit eg ikki við vissu, men eg eri vissur í, at vit fara at finna eina loysn.



Suðurstreymoyar SSJ Javnaðarfelag

hevur limafund **hóskvøldið kl. 19.30** í Hølinum í Dr. Jakobsensgøtu 5.

Evni: Politiska støðan — við luttøku av Atla Dam og Jákup Lindenskov.

NEVNDIN

Ein serstøk heilsan..

Ikki eru øll kort eins áhugaverd, hvørki at senda eina heilsan við ella at fáa við postinum.

Nú hevur tú møguleika at gera nakað við hetta.

Bókagarður hevur latið endurgeva á kort verk hjá nøkrum av kendastu listafólkum okkara.

Harumframt eru turkaðar og lagdar á kort 170 ymiskar blómur og plantur heintaðar í bø og haga, og verða hesi kort seld í bjálva.



Vakrasta heilsan tú kanst geva.

Bókagarður

Postboks 369 · Tlf. 11110
Bókindaragøta 8, Tórshavn

Raskir timburmenn

Søkt verður eftir tveimum dugnaligum timburmonnum at seta upp okkara sniðhús. Góð lön verður givin á akkord-grundarlagi.

p/f Havnarhús
J.C. Svabosgøta 17
Tlf. 17771 Tórshavn